

виконується студентом самостійно вдома, а то, що прийнято вважати домашньою роботою (написання есе, аналіз прочитаного), тепер переноситься в навчальний клас, щоб за підтримки викладача і у взаємодії зі студентами групи виконати цю складну роботу більш якісно.

На відміну від традиційного навчання в «навчання навпаки» знайомство з новим матеріалом відбувається поза аудиторією, а студенти або самостійно читають тексти та лекції вдома, або переглядають заздалегідь підготовлений для них відео контент в синхронному (онлайн) або асинхронному (відкладеному в часі) режимі у зручний для них час. Аудиторне заняття, як зазначалося вище, використовується для вирішення більш складних завдань для закріплення і повноцінного засвоєння матеріалу за допомогою таких стратегій, як аналіз, дискусія, дебати та ін.

Мета «навчання навпаки» – це, по суті, переведення студентів з пасивного на активне навчання. При цьому викладач повинен прагнути залучити студентів в такі види навчальної діяльності, які б формували у них здатність до самоосвіти, підвищували рівень навчальної автономії, сприяли розвитку когнітивних, креативних і дослідницьких умінь, розширювали межі їхньої культури, кругозору і свідомості. Такі види навчальної діяльності, ймовірно, повинні волати до навичок глибшого і усвідомленого мислення і обов'язково включати аналіз, синтез і рефлексію.

Як і у випадку з технологією змішаного навчання (blended learning), метод «навчання навпаки» може порізно називатися як вченими, так і практиками. Відомі такі терміни-аналогі, як «реверсне навчання», «реверсне інструктування», «метод навчання Тайера» (Thayer Method of Instruction) та ін. Цікаво, що метод Тайера був запропонований полковником С. Тайером, начальником військової академії США, ще в 1817 році. Його філософія навчання була в основному звернена до кадетів, проте містила в собі важливу думку про те, що кожна людина сама відповідає за свою освіту. Кадети самостійно вивчали навчальну літературу поза аудиторією, а потім в класах посилювали свою підготовку за рахунок виконання активних індивідуальних і групових завдань, в основному писали на дошці. Метод навчання Тайера робить акцент на самоосвіту, на щодня виконуваних завданнях і навчання в малих групах, практикується і сьогодні.

На закінчення хотілося б відзначити, що використовуючи «нетрадиційні уроки» можна досягти значних позитивних результатів у формуванні пізнавальних інтересів студентів, створення передумов для взаємодії суб'єктів навчання, в підвищенні успішності нестигаючих учнів, оскільки такі форми навчання дозволяють враховувати індивідуальні особливості студента, його реальні навчальні можливості, створюють атмосферу «комфорту» в процесі навчання. Нетрадиційний урок дозволяє оцінити роль знань і побачити їх застосування на практиці, відчувти взаємозв'язок різних наук. Нетрадиційні форми занять дають можливість не тільки підняти інтерес учнів до досліджуваного предмета, спеціальності, науки, а також сприяють розвитку їх творчої самостійності, навчають роботі з залученням різних джерел інформації. І найголовніше – ці уроки створюють сприятливі умови активізації комунікативної та пізнавальної учнів, стимулюють студентів до прояву мовної активності. На таких заняттях прикладний характер предмета («іноземна мова») проявляється особливо яскраво. Необхідність для сучасного фахівця користуватися іноземною мовою, як інструментом у своїй роботі, диктує появу все нових і нових типів занять для педагогів, які беруть до уваги, в першу чергу, насущні потреби життя, розвитку суспільства і економічні особливості суспільного розвитку.

Література:

1. Агафонова А. С. Практикум по общей педагогике : Учебное пособие / А. С. Агафонова. – Санкт Петербург : СПб. : Питер, 2003.
2. Волкова Н. П. Педагогика : Посібник / Н. П. Волкова. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002.
3. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки. Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотній зв'язок. Ідеальність: посібник для учителів – 2-ге вид. – доп. / А. О. Гін. – Луганськ. : СПД Резников В. С., 2007.
4. Кульневич С. В. Анализ современного урока. [практ. пособие для учителей и классных руководителей, студентов пед. учеб. заведений, слушателей ИПК]. Изд-е 2-е, доп. и переработ. / С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценина. – Ростов н/Д : Изд-во «Учитель», 2003.
5. Кульневич С. В. Не совсем обычный урок. [практическое пособие] / С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценина. – Воронеж : изд. «Учитель», 2001.
6. Кульневич С. В. Совсем необычный урок : [практическое пособие] / С. В. Кульневич, Т. П. Лакоценина. – Воронеж : изд. «Учитель», 2001.
7. Подласый И. П. Педагогика : Новый курс. [Учеб. для студ. высш. учеб. заведений: В 2 кн.] / И. П. Подласый. – М. : Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 2002.
8. Сурыгин А. И. Основы теории обучения на неродном для учащихся языке / А. И. Сурыгин. – СПб : Златоуст, 2000.
9. Харламов И. Ф. Педагогика. [учеб. пособие. – 4-е изд., перераб. и доп.] / И. Ф. Харламов. – М. : Гардарики, 1999.
10. Шоган В. В. Технология личностно ориентированного урока. [Учеб.-метод. пособ. для учителей, методистов, кл. рук-лей, студентов пед. учеб. заведений, слушателей ИПК.]. / В. В. Шоган. – Ростов н/Д : изд. «Учитель», 2003.
11. Bonk C. J., Graham Ch.R. The Handbook of Blended Learning: Global Perspectives, Local Designs / foreword by M.G. Moore, J. Cross. John Wiley & Sons Ltd., 2006. – 624 p.
12. Christensen C.M., Horn M.B., Staker H. Is K-12 Blended Learning Disruptive? An Introduction of the Theory of Hybrids. The Clayton Christensen Institute, 2013. – 48 p.
13. Horn M.B., Staker H. The Rise of K-12 Blended Learning. Innosight Institute – Charter School Growth Fund – Public Impact, 2011. 17 p.

УДК 372.881.111.1

Л. М. Філюк,

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова, м. Одеса

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена проблемі підвищення мотивації студентів у вивченні іноземної мови. Сучасний компетентний фахівець повинен володіти іноземною мовою на високому професійному рівні. Разом з тим, навіть найбільш ефективні традиційні та інноваційні технології не можуть забезпечити якісне оволодіння студентами іноземною мовою при відсутності у них мотивації. Навчальна мотивація визначається цілою низкою чинників, серед яких – особистісні характеристики студентів, особливості викладача і його ставлення до педагогічної діяльності, організація педагогічного процесу, а також специфіка навчального предмета. Проведений нами теоретичний аналіз виявив ряд педагогічних технологій, що дозволяють підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземних мов. Формування мотивації студентів до вивчення іноземної мови ефективно реалізується через систему установок, стимулювання

самостійності, через активізацію творчого мислення, через залучення до дослідницької діяльності і застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Мотивація росте, якщо у студентів з'являється можливість роботи з автентичним матеріалом, якщо враховуються їхні індивідуально-особистісні схильності і здібності, якщо є розуміння того факту, що справжній професійний успіх забезпечується лише власними зусиллями.

Ключові слова: іноземна мова, навчальна мотивація, комунікативна компетентність, самостійна робота, дослідницька діяльність, творче мислення, інформаційно-комунікаційні технології.

ФОРМИРОВАНИЕ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ В ИЗУЧЕНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Статья посвящена проблеме повышения мотивации студентов в изучении иностранного языка. Современный компетентный специалист должен владеть иностранным языком на высоком профессиональном уровне. Вместе с тем, даже наиболее эффективные традиционные и инновационные технологии не могут обеспечить качественное овладение студентами иностранным языком при отсутствии у них мотивации. Учебная мотивация определяется рядом факторов, среди которых – личностные характеристики обучаемых, особенности преподавателя и его отношения к педагогической деятельности, организация педагогического процесса, а также специфика учебного предмета. Проведённый нами теоретический анализ позволил выявить ряд педагогических технологий, позволяющих повысить мотивацию студентов в изучении иностранного языка. Формирование мотивации учащихся к изучению иностранного языка эффективно реализуется через систему установок, стимулирование самостоятельности, через активизацию творческого мышления, через приобщение к исследовательской деятельности и применение современных информационно-коммуникационных технологий. Мотивация растёт, если у студентов появляется возможность работы с автентичным материалом, если учитываются их индивидуальные-личностные склонности и способности, если присутствует понимание того факта, что настоящий профессиональный успех обеспечивается лишь собственными усилиями.

Ключевые слова: иностранный язык, учебная мотивация, коммуникативная компетентность, самостоятельная работа, исследовательская деятельность, творческое мышление, информационно-коммуникационные технологии.

FORMATION OF MOTIVATION OF STUDENTS IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

The article is devoted to the problem of raising motivation of students in learning a foreign language. A modern competent specialist must be proficient in a foreign language at a high professional level. However, even the most effective traditional and innovative technologies can't ensure qualitative mastering a foreign language by students if they have no motivation. Academic motivation is determined by several factors, among which there are personal references of students, characteristics of the teacher and his attitude to teaching activities, the organization of the pedagogical process, as well as the specifics of the subject. The conducted theoretical analysis has allowed us to identify a number of pedagogical technologies, giving an opportunity to raise the students' motivation in learning a foreign language. Formation of motivation of students to learn a foreign language is effectively implemented through the system of purposes, promoting independence, through enhancing creative thinking, through accustoming to research activities and the application of modern information and communication technologies. Motivation increases if students have the opportunity to work with authentic materials, if their individual aptitudes and abilities are taken into account, if there is understanding of the fact that a real professional success is ensured only with the help of one's own efforts.

Key words: a foreign language, academic motivation, communicative competence, independent work, research activities, creative thinking, information and communication technologies.

Постановка проблеми. Сучасна соціокультурна ситуація передбачає, що компетентний фахівець повинен володіти іноземною мовою на високому професійному рівні. Володіння іноземною мовою має на увазі сукупність як усних, так і письмових мовних знань і умінь – знання спеціальної термінології, правильне її використання, вміння підтримати розмову на професійні теми, грамотно реагувати на репліки співрозмовника, навички демонстрації власної точки зору, аргументоване подання своїх рішень, а також знання в області написання та оформлення документації іноземною мовою. Для оволодіння зазначеними компетенціями в сучасній педагогічній науці застосовуються різні засоби і методи викладання іноземної мови. Разом з тим, навіть найбільш ефективні традиційні та інноваційні технології не можуть забезпечити якісне оволодіння студентами іноземною мовою при відсутності у них мотивації.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Проведений нами аналіз виявив, що проблема підвищення мотивації у вивченні іноземної мови є досить актуальною. Умовно виявлені дослідження можна класифікувати за двома напрямками: праці, присвячені розгляду мотивації як педагогічного феномену (Ю. В. Антонова [1], Н. О. Арістова [2], І. В. Волошанська [5], М. О. Діденко [6], Н. В. Лобастова [9], Н. В. Провоторова [11], Г. Н. Хамедова [13], Є. П. Ягубцева [15] тощо), та розробки, що містять інформацію про окремі елементи мотивації (М. В. Бузлукова [3], С. Н. Воднева [4], М. А. Костюк [7], І. Кузнецова [8], А. В. Переверзева [10], М. І. Смирнова [12], Н. Шверун [14], Г. П. Яковлева [16] тощо). Разом з тим, на даний момент відсутні дослідження, які б містили узагальнюючу інформацію про існуючі напрямки мотивації у вивченні іноземних мов.

Формування завдання дослідження. Виходячи із вищезазначеного, ми формуємо мету дослідження наступним чином: визначити і охарактеризувати найбільш ефективні напрями формування мотивації студентів у вивченні іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. У загальному значенні під мотивом розуміється певне спонукання до дії, те, заради чого здійснюється діяльність. Так, Г. Н. Хамедова характеризує мотив як спонукання до діяльності, породжене системою потреб людини [13, с. 281]. Що стосується мотивації, то А. В. Переверзева характеризує її як внутрішню психологічну характеристику особистості, що відображується у зовнішніх проявах, у ставленні людини до навколишнього світу, різних видів діяльності [10, с. 89]. Є. П. Ягубцева визначає мотивацію як внутрішнє спонукання до дії, що обумовлює суб'єктивно-особистісну зацікавленість індивіда у її здійсненні. Мотивація поведінки тісно пов'язана з такими характеристиками, як намір, мета, прагнення, та її слід відрізняти від зовнішніх стимулів і реакції на них [15, с. 115]. Ю. В. Провоторова зазначає, що мотивація – сторона суб'єктивного світу людини, вона визначається її власним сенсорним досвідом, її індивідуальними прагненнями та уявленнями, усвідомлюваними нею потребами [11, с. 99].

Вищесказане дозволяє охарактеризувати навчальну мотивацію як характеристику, що визначається низкою факторів, серед яких – особистісні характеристики студентів, особливості викладача і його ставлення до педагогічної діяльності, організація педагогічного процесу, а також специфіка навчального предмета. Таким чином, навчальна мотивація може бути розділена на зовнішню і внутрішню. Зовнішня мотивація безпосередньо не пов'язана зі змістом предмета, а обумовлена зовнішніми обставинами: так, прикладами можуть бути мотиви досягнення, самоствердження, ідентифікації, афіліації, саморозвитку, просоціального мотиву. Внутрішня ж мотивація пов'язана не з зовнішніми обставинами, а безпосередньо з самою дисципліною – студента цікавить власне іноземна мова. Вплив зовнішніх мотивів може збільшувати внутрішню мотивацію, але вони не мають прямого відношення до змісту і процесу діяльності [15, с. 115–116].

Так, Ю. В. Антонова відзначає, що найбільш високу мотивацію мають студенти, які володіють явними здібностями до вивчення іноземних мов, добре розвинуеною фонетичною пам'яттю і слухом, вродженими здібностями до спілкування. Внутрішня мотивація таких студентів створює позитивний настрій на тривале опанування іноземної мови, дозволяє їм не знижувати темпів засвоєння мовного матеріалу, підтримує високий інтерес до мови і культури країни, мова якої вивчається. У таких студентів практично немає необхідності в підтримці зовнішніх мотивів, а освоєння майбутньої професії природним чином стимулює на подальше вивчення іноземної мови з професійної точки зору [1, с. 388].

Основна маса студентів має середні, тобто відповідні норми здібності до мов. Такі студенти мають різні мотиви. Не у всіх є бажання, інтерес і мотиви вивчати мову, або ж мотивація таких студентів легко зменшується при виникненні будь-яких складних ситуацій, при зіткненні мотивів та інтересів. Не завжди у студентів проявляється стійкий професійний інтерес, що може бути найсильнішим стимулом до розвитку мотивації. В даному випадку можна говорити про необхідність зовнішньої мотивації, яка може підтримуватися за рахунок вибору методик і педагогічних технологій, що дозволяють підвищити зацікавленість у досліджуваній дисципліні [1, с. 389].

Проведений нами теоретичний аналіз дозволив виявити ряд педагогічних технологій, що дозволяють підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземних мов, а також сприяти трансформації зовнішньої мотивації у внутрішню. Так, важливе значення має застосування інтернет-технологій, що дозволяють студенту максимально розкрити свій особистісний потенціал, зняти психологічні бар'єри і обмеження, задавати індивідуальний темп, вдаватися при необхідності до довідкових та інших матеріалів. При вивченні іноземних мов інтернет-технології надають можливість реалізації творчого підходу – спочатку у вигляді репродуктивних, а потім і продуктивних форм творчості [1, с. 389–390].

Схожу думку висловлює Г. П. Яковлева. Дослідниця зазначає, що введення інформаційно-комунікаційних технологій до навчального процесу робить його більш цікавим і допомагає розвивати мотивацію студентів до навчання. Предмети, показані за допомогою інформаційно-комунікативних технологій, несуть більше інформації, фарб, яскравості і наочності. У цьому випадку навчання стає більш активним, набуває елементів творчої діяльності. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології реалізують головний дидактичний принцип – принцип наочності. Так, граматичне правило, пояснене викладачем на занятті, може бути незрозумілим для студента. В цьому випадку можна використовувати комп'ютер з відповідною програмою, що дозволить пояснити правило кілька разів і закріпити його вправами. При цьому студент може працювати самостійно в індивідуальному темпі сприйняття інформації [16, с. 38].

Н. В. Лобастова вказує, що формуванню мотивації вивчення іноземної мови сприяє комунікативне навчання, метою якого є задоволення потреб студентів у придбанні і вдосконаленні мовних навичок, а також аналізу і дослідження мовного матеріалу. Такий підхід до навчання має на увазі тісний зв'язок із профілюючими кафедрами, відповідно, сприяє підвищенню мотивації студентів в удосконаленні не тільки мовних знань і вмінь, але і в отриманні додаткової інформації за своїм основним фахом. У процесі комунікативного навчання педагоги використовують різні комунікативні завдання – презентації, ділові ігри, навчальні ділові ситуації, складання контрактів, ділові збори і ділові переговори. Під час виконання студентами завдань викладач намагається отримати від них зворотній зв'язок – наскільки їм цікаве завдання, наскільки вони мотивовані в його успішному виконанні і досягненні поставлених цілей, щоб коригувати і покращувати подібну роботу в майбутньому. Таким чином, роль викладача полягає не в тому, щоб просто повідомляти знання, а в тому, щоб ініціювати самостійну роботу студентів, забезпечувати їх джерелами інформації, направляти їхню діяльність і надавати їм допомогу в процесі виконання завдань, безпосередньо пов'язаних із їхньою майбутньою професією [9, с. 167].

М. А. Костюк також зазначає, що комунікативна мотивація при вивченні іноземної мови є основною, оскільки для тих, хто вивчає мову, потреба у спілкуванні є природною. Перш за все, студенти відчують потребу говорити іноземною мовою з колегами, читати спеціальну літературу і художні твори, спілкуватися в інтернеті, дивитися фільми, вистави, відвідувати виставки без допомоги перекладача. Однак, незважаючи на те, що студенти явно прагнуть спілкуватися іноземною мовою, існує перешкода, яке суттєво послаблює комунікаційну мотивацію. Це – відсутність так званих «природних ситуацій спілкування»: між собою студенти спілкуються рідною мовою, зустріч з іноземцем у більшості вузів – це рідкість, і спілкування іноземною мовою під час заняття носить умовний характер. Викладачеві варто звернутися до уяви студентів, використовувати ігрові моменти, спонукати їх перевтілюватися у різні характери або навіть персонажі, тим самим підтримуючи їхню активність і позитивний емоційний фон, що, в кінцевому підсумку, позначиться на посиленні комунікативної мотивації. При цьому викладач має проявляти певну чуйність. Не можна просто розбити групу на пари або трійки і роздати всім завдання. Потрібно враховувати індивідуальні особливості студентів, їхні інтереси і взаємвідносини. Зазвичай бажання спілкуватися виникає у студентів відразу, але іноді викладачеві необхідно «розпалити» його, даючи все більш цікаві завдання, підбадьорюючи своїм прикладом [7, с. 93–94].

Багатьма дослідниками підкреслюється важливість самостійної роботи студентів як способу формування мотивації до оволодіння іноземною мовою. Так, М. В. Бузлукова підкреслює ефективність проектної діяльності. На думку дослідниці, вона є однією з найбільш доцільних і результативних форм самостійної роботи студентів немовних спеціальностей для формування і зміцнення позитивної мотивації до вивчення іноземної мови. Підбираючи тематику проектів, необхідно враховувати зміст кожного заняття, кожної теми для створення мотивації не за допомогою миттєвих імпульсів або послань на практичну значимість, а з урахуванням актуальності матеріалу, його інформативності, особистої значимості для студентів [3, с. 35].

М. А. Костюк зазначає, що ефективним прийомом самостійної роботи є складання власних граматичних довідників. Студенти можуть оформити їх, наприклад, у вигляді схем і таблиць, можливо, додавши різні кольори, картинки, свої приклади – таким чином, студенти залучаються до творчої активності. Допускається також використання спеціальних навчальних комп'ютерних програм, деяким студентам навіть можна дати завдання скласти свою навчальну програму, можливо, додавши до неї ігровий момент. Раціональні прийоми навчання при роботі над граматику, лексику, читанням тексту або аудіюванням можуть бути розроблені і самим студентами. Наприклад, студент може розповісти всій групі, як він готується до усного мовленнєвого вислову (малює схему, таблицю, складає план, виписує ключові слова тощо), при цьому інші студенти можуть взяти цей прийом на озброєння. В результаті такого підходу методичні прийоми вивчення іноземної мови стануть надбанням студентів і будуть активно використовуватися ними для подальшого вдосконалення мовних навичок і умінь [7, с. 96–97].

На думку С. Н. Водневої, одним із факторів мотивації вивчення іноземної мови може бути предметна олімпіада в вузі. При проведенні олімпіади вирішуються такі загальні завдання як: 1) виявлення студентів, які володіють іноземною мовою на високому рівні; 2) пробудження у студентів інтересу до дисципліни «іноземна мова», формування потреби в її вивченні на практиці в різних видах діяльності, тобто підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов; 3) виявлення

і розвиток творчих здібностей; поширення та популяризація наукових знань серед молоді; 4) створення умов для інтелектуального розвитку та підтримки обдарованих студентів; 5) формування та розвиток навичок здорової конкурентної боротьби (створення рейтингу) [4, с. 119].

До особистісно-орієнтованих завдань можна віднести: 1) розвиток якостей особистості – цілеспрямованості, активності, ініціативності, самостійності, рішучості, наполегливості, витримки, дисциплінованості; 2) розвиток уваги, пам'яті, здатності аналізувати, систематизувати, вміння застосовувати отримані знання на практиці; 3) розвиток лінгвістичної та інших комунікативних компетенцій; 4) вдосконалення умінь у роботі з сучасними технічними засобами (мультимедіа) [4, с. 119].

Висновки. Таким чином, формування мотивації студентів до вивчення іноземної мови ефективно реалізується через систему установок, стимулювання самостійності, через активізацію творчого мислення, через залучення до дослідницької діяльності і застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Мотивація зростає, якщо у студентів з'являється можливість роботи з автентичним матеріалом, якщо враховуються їхні індивідуально-особистісні схильності і здібності, якщо є розуміння того факту, що справжній професійний успіх забезпечується лише власними зусиллями.

Література:

1. Антонова Ю.В. Мотивация студентов-международников в изучении иностранных языков / Ю. В. Антонова // Коммуникация в современном поликультурном мире: прагматика лингвистического знака / Под ред. Т. А. Барановской. – М., 2015. – С. 387–391.
2. Арістова Н. О. Формування мотивації вивчення іноземної мови у студентів вищих нелінгвістичних закладів : Дис. канд. пед. наук / Н. О. Арістова. – К., 2008.
3. Бузлукова М. В. Повышение мотивации изучения иностранных языков студентами посредством дополнительных разноуровневых заданий / М. В. Бузлукова, Н. Ф. Филиппова, С. И. Унда // Современные тенденции развития науки и технологий. – 2016. – № 3–11. – С. 33–39.
4. Воднева С. Н. Олимпиада по иностранному языку в вузе как фактор мотивации изучения иностранного языка / С. Н. Воднева // Иностранный язык и культура в контексте образования для устойчивого развития : Межвузовский сборник научно-методических статей. – Псков, 2015. – С. 118–122.
5. Волошанська І. В. Мотиваційний компонент у процесі вивчення іноземної мови / І. В. Волошанська // Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 96. – С. 45–52.
6. Діденко М. О. Формування позитивної мотивації студентів при вивченні іноземної мови / М. О. Діденко // Водний транспорт. – 2013. – Вип. 1. – С. 121–124.
7. Костюк М. А. Формирование учебной мотивации студентов в процессе изучения иностранного языка / М. А. Костюк // Вестник Московского государственного лингвистического университета. Серия: Образование и педагогические науки. – 2010. – № 595. – С. 85–98.
8. Кузнецова І. Мотивація щодо вивчення іноземної мови як чинник успішної соціальної адаптації першокурсників у медичному вузі / І. Кузнецова // Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання української а іноземної мов як чинник забезпечення дієвості знань: Матеріали науково-методичного семінару. – Х. : РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2012. – С. 64–68.
9. Лобастова Н. В. Мотивация – предпосылка успеха в изучении иностранного языка / Н.В. Лобастова // Психология и педагогика: методика и проблемы практического применения. – 2012. – № 24–2. – С. 165–170.
10. Переверзева А. В. Элементы мотивации к изучению иностранных языков в рамках реализации ФГОС II поколения / А. В. Переверзева // Вестник научных конференций. – 2016. – № 1–3. – С. 88–90.
11. Провоторова Ю. В. Мотивация и её роль в изучении иностранных языков / Ю. В. Провоторова // Вестник научных конференций. – 2016. – № 9–2. – С. 99–101.
12. Смирнова М. І. Дидактичні умови підвищення мотивації вивчення іноземної мови студентами немовного вnz / М. І. Смирнова // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка: Збірник наукових праць. – 2009. – № 3. – Ч. 2. – С. 224–228.
13. Хамедова Г. Н. К проблеме формирования мотивации изучения иностранного языка у студентов неязыковых специальностей / Г. Н. Хамедова // Вестник Оренбургского государственного университета. – 2012. – № 2. – С. 280–285.
14. Шеверун Н. Міжнародний досвід підвищення мотивації у процесі навчання студентів іноземних мов / Н. Шеверун // Порівняльно-педагогічні студії. – 2014. – № 6. – С. 103–108.
15. Ягубцева Е. П. Мотивация в изучении иностранных языков / Е. П. Ягубцева // Актуальные вопросы лингвистики в современном профессионально-коммуникативном пространстве: IV межвузовская молодёжная научно-практическая конференция / Под ред. Л. К. Кондратьюковой, М. А. Гросс, Т. А. Винниковой. – 2015. – С. 114–117.
16. Яковлева Г. П. Мотивация студентов в процессе изучения иностранных языков / Г. П. Яковлева // Международный академический вестник. – 2014. – № 4. – С. 36–38.

УДК 82. 09:821.581–1+801.631.5:7.043

М. В. Фока,

Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

СИМВОЛІЧНІСТЬ І ЗНАКОВІСТЬ ФЛОРИСТИЧНИХ ПОЕТИЧНИХ ОБРАЗІВ «ШИ ЦЗІНУ»

У статті досліджуються підтекстові смисли збірки «Ши цзін» на основі аналізу символічності й знаковості флористичних поетичних образів. Відзначено особливу підтекстовість «Ши цзін», охарактеризовано роль флори в житті китайців, вивчено символічність і знаковість флористичних поетичних образів, встановлено вплив збірки на подальший розвиток китайської літератури, зокрема на формування підтекстовості, головної її поетикальної риси.

Ключові слова: підтекст, символ, знак, флора, «Ши цзін».

СИМВОЛИЧНОСТЬ И ЗНАКОВОСТЬ ФЛОРИСТИЧЕСКИХ ПОЭТИЧЕСКИХ ОБРАЗОВ «ШИ ЦЗИНА»

В статье исследуются подтекстовые смыслы сборника «Ши цзин» на основании анализа символичности и знаковости флористических поэтических образов. Отмечено особенную подтекстовость «Ши цзина», охарактеризовано роль флоры в жизни китайцев, изучено символичность и знаковость флористических поэтических образов, установлено влияние сборника на дальнейшее развитие китайской литературы, в частности на формирование подтекстовости, главной ее поэтикальной черты.

Ключевые слова: подтекст, символ, знак, флора, «Ши цзин».

SYMBOLISM AND SIGNIFICANCE OF THE FLORAL POETICAL IMAGES IN «THE SHI JING»

One of the distinctive features of the Chinese literature is its unique and special subtext nature, which has already been noticed in the ancient monuments of the Chinese literature, particularly in the collection of poems «The Shi Jing». Implicit